

*Навчально-методичні
матеріали*

Зінич Любомир Васильович

***МІЖНАРОДНЕ ІНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ТА
ВИКОРИСТАННЯ СИЛИ***

*методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної
форми навчання*

Івано-Франківськ, 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Навчально-науковий Юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

ЗІНИЧ ЛЮБОМИР ВАСИЛЬОВИЧ

МІЖНАРОДНЕ ІНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ТА ВИКОРИСТАННЯ СИЛИ

(методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної форми
навчання)

Спеціальність 081 Право

Івано-Франківськ, 2022

Затверджено на засіданні кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Протокол №1 від 31.08.2022 р.

Затверджено на засіданні науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Протокол № ___ від _____ 2022 р.

Зінич Л.В. Міжнародне інституційне право та використання сили. *Методичні вказівки для підготовки до самостійної роботи студентів денної форми навчання, 4-го курсу, ОПП «Міжнародне і європейське право».* Івано-Франківськ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. 2022 р. 18 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника і призначені для підготовки до самостійної роботи студентів денної форми навчання напрямку підготовки «Право», ОПП «Міжнародне та європейське право».

Методична розробка включає загальні вказівки та рекомендації для підготовки по кожній темі навчальної дисципліни, літературу та нормативно-правові акти, контрольні питання, що забезпечують поглиблений аналіз та вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне інституційне право та використання сили».

Посібник призначений для студентів, аспірантів, викладачів

© Зінич Л.В, 2022

© Прикарпатський національний університет ім.. Василя Стефаника, 2022

Зміст

Вступ	5
Перелік тем винесених для самостійної роботи студентів	7

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «Міжнародне інституційне право і використання сили» є формування у студентів цілісного уявлення про особливості діяльності міжнародних організацій глобального рівня, зокрема ООН, ЄС, ЄСПЛ, НАТО, надання необхідних знань про міжнародні організації регіонального рівня ОСЄАН, АС, СНД та інші. Формування уявлення у студентів про правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста. Надання знань з основ використання сили, формування вмінь і навичок роботи з міжнародно-правовими актами, вміння правильно використовувати юридичні терміни.

Основними цілями навчальної дисципліни «Міжнародне інституційне право і використання сили» є системний і комплексний підхід до вивчення міжнародних відносин у період збройних конфліктів, поняття збройних конфліктів та їх учасників.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне інституційне право і використання сили» є міжнародно-правові відносини, які виникають для забезпечення миру та безпеки у світі, а також міжнародні організації глобального та регіонального рівня завданням яких є підтримання миру. Предметом міжнародного інституційного права та використання сили виступають насамперед суспільні відносини, які складаються у процесі взаємодії держав та міжнародних організацій для запобігання збройним конфліктам і подоланням їх наслідків.

Програма навчальної дисципліни складається з двох модулів:

1. Поняття та види міжнародних безпекових та гуманітарних організацій.
2. Право використання сили: міжнародно-правове регулювання (загальна характеристика).

Основними джерелами цієї галузі виступають: Загальна декларація з прав людини, Статут ООН, Женевські конвенції про поводження із військовополоненими, Гаазькі конвенції про: мирне розв'язання міжнародних сутичок, про початок воєнних дій, про закони і звичаї сухопутної війни, про бомбардування морськими силами під час війни, про права та обов'язки нейтральних держав під час війни, про перетворення торговельних суден на військові судна та інші.

Міжнародне інституційне право і використання сили будучи однією із дисциплін міжнародно-правового характеру вивчає міжнародні норми та інститути права збройних конфліктів і права міжнародних організацій у сфері забезпечення миру та безпеки.

Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародне інституційне право та використання сили» розроблені відповідно до програми і навчального плану дисципліни.

Завдання самостійної роботи у вищому навчальному закладі - навчити студентів: творчо і самостійно працювати; планувати особисту стратегію навчання; раціонально організувати свій час; працювати з комп'ютером; опрацьовувати літературні джерела; виконувати дослідницьку роботу, аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень тощо.

Рекомендації щодо організації самостійної та індивідуальної роботи полягають у наступному:

- По-перше, міцні знання закріплюються в пам'яті при багаторазовому повторенні, тому необхідно систематично і планомірно вивчати навчальний курс у повному обсязі, а перед модулем (іспитом) тільки освіжити матеріал у пам'яті, привести його в систему.
- По-друге, організація самостійної роботи ґрунтується на попередніх (базових) знаннях.
- По-третє, для раціоналізації використання часу доцільно проводити його аналіз і виявляти раціональність тих чи інших витрат. Рекомендується така орієнтовна структура використання часу протягом доби для студентів: аудиторна робота - 8 год., самостійна й індивідуальна робота - 4 год., вільний час - 4 год., сон — 8 год. Періодично (погодинно) необхідно робити невеликі перерви (5-10 хв.). Найкращий відпочинок - фізично активний. Щоденний відпочинок (не менше однієї години на добу) - найкраще проводити на свіжому повітрі.

Самостійна робота дозволяє студентам ефективно відпрацьовувати професійні вміння та навички. Така робота повинна бути індивідуальною з врахуванням рівня творчих можливостей студентів, їх навчальних здобутків, інтересів, потреб, навчальної активності тощо.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1 Міжнародні організації глобального рівня. Роль ООН, ЄС і НАТО в системі підтримання миру та безпеки

Тема 1 присвячена аналізу правового статусу міжнародних організацій глобального рівня, які покликані забезпечувати колективну безпеку та мир.

Студенти повинні з'ясувати правовий статус, завдання і повноваження, принципи діяльності Організації Об'єднаних Націй, Європейського Союзу, Європейського Суду з прав людини та НАТО. Проаналізувати їх роль і значення для забезпечення миру та безпеки у світі.

Питання для самопідготовки:

1. Проблеми реформування ООН.
2. Принципи миротворчої діяльності ООН.
3. Гуманітарна інтервенція ООН.
4. Колективна безпека у європейському регіоні. Діяльність ЄС.
5. Діяльність НАТО щодо проведення миротворчих операцій.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Які Ви можете назвати проблемні питання реформування ООН?
2. Яка організаційно-функціональна структура ООН?
3. Назвіть умови вступу до ООН.
4. Які основні документи визначають принципи діяльності НАТО?
5. Яка структура НАТО як гаранта миру?

Вебпортали глобальних міжнародних організацій у сфері миру та безпеки:

Організація Об'єднаних Націй <https://www.un.org/ru/>
Представництво Європейського Союзу в Україні
https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232
Європейський Союз з прав людини
<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c=>
Організація Північноатлантичного договору
<https://www.nato.int/cps/ru/natohq/index.htm>

Рекомендована література до теми 1:

1. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. – 762 с.
2. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / [О.О. Войтенко,

М.М. Гнатовський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за 8ед.. Т.Р. Короткого – Київ-Одеса: Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. – 2017. – 145с.

Тема 2 Міжнародні організації регіонального рівня. Вплив Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Африканського Союзу (АС), Співдружності Незалежних Держав (СНД) на забезпечення міжнародної безпеки

Тема 2 присвячена аналізу правового статусу міжнародних організацій регіонального рівня. Регіональні міжнародні організації об'єднують країни, розташовані у певному регіоні, які територіально знаходяться близько. Такі організації діють на підставі договору з метою вирішення спільних проблем держав-членів, зокрема у сфері безпеки, економіки, науково-технічній сфері та інших.

На студентів покладено завдання ознайомитись із діяльністю таких регіональних міжнародних організацій як Асоціація держав Південно-Східної Азії, Африканського Союзу, Співдружності Незалежних Держав на забезпечення миру та безпеки.

Питання для самопідготовки:

1. Роль регіональних міжнародних організацій в забезпеченні міжнародної безпеки.
2. Правові наслідки діяльності регіональних організацій, діяльність яких направлена на підтримання миру та правопорядку.
3. Конгрес Африканського Союзу та його роль у становленні миру та безпеки на континенті.
4. Договір про оборону Південно-Східної Азії.
5. Колективна безпека в азійському регіоні.
6. Колективна безпека в рамках СНД.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «колективна безпека».
2. Перелічіть держави, які входять до АСЕАН.
3. Які основні документи Африканського Союзу.
4. Назвіть основні передумови створення Співдружності Незалежних Держав.
5. Назвіть основні установчі документи СНД.

Практичне завдання:

1. Зобразить схематично структуру Асоціації держав Південно-Східної Азії.
2. Проаналізуйте основні напрями співробітництва держав АСЕАН у військово-політичній сфері.

Вебпортали регіональних міжнародних організацій у сфері миру та безпеки

1. Асоціація держав Південно-Східної Азії <https://asean.org/>
2. Африканський Союз <https://au.int/>

Рекомендована література до теми 2:

1. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів / М.М. Гнатівський, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель. – 2-ге вид., до- повн. – Одеса : Фенікс, 2015. – 92 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. – 762 с.
3. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / [О.О. Войтенко, М.М. Гнатівський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за 9ед.. Т.Р. Короткого – Київ-Одеса: Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. – 2017. – 145с.

Тема 3 Діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я. Правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста

На відміну від інших міжнародних неурядових організацій Міжнародний комітет Червоного Хреста має право здійснювати кодифікацію норм та звичаїв ведення воєнних дій. В ході підготовки до даної теми студенти повинні ознайомитись з передумовами створення організації, розуміти структуру її органів.

Окремим аспектом підготовки до даної теми є ознайомлення з позицією МКЧХ стосовно правил ведення війни, заборонених видів зброї та заборонених методів війни.

Питання для самопідготовки:

1. Органи управління Міжнародного Комітету Червоного Хреста.
2. Правова основа використання емблем червоного хреста, червоного півмісяця та червоного кристалу.
3. Діяльність МКЧХ в мирний час.

4. Складові Міжнародного Руху Червоного Хреста.
5. Правовий статус Всесвітньої організації охорони здоров'я.
6. Структура Всесвітньої організації охорони здоров'я.
7. Основні завдання та функції Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Які історичні події передували створенню Міжнародного комітету Червоного Хреста?
2. Які елементи емблеми МКЧХ?
3. Які напрями діяльності Організації в мирний час?
4. Які права має МКЧХ під час збройного конфлікту?
5. Що таке гуманітарна допомога?
6. Чи мають право представники МКЧХ носити зброю?

Вебпортали Всесвітньої організації охорони здоров'я, Червоного комітету Червоного Хреста

1. Всесвітня організація охорони здоров'я [http:// www.who.int](http://www.who.int)
2. Міжнародний комітет Червоного Хреста [http:// www.blogs.icrc.org](http://www.blogs.icrc.org)

Рекомендована література до теми 3:

3. Збройні конфлікти сучасності. Проектне дослідження. За заг. Ред.. Пташник І.Р. – Івано-Франківськ: Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Сефаника, 2014. 158 с.
2. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів / М.М. Гнатівський, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель. – 2-ге вид., до- повн. – Одеса : Фенікс, 2015. – 92 с.
3. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. – 762 с.
4. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / [О.О. Войтенко, М.М. Гнатівський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за 10ед.. Т.Р. Короткого – Київ-Одеса: Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. – 2017. – 145с.
5. Грушко Мальвіна Джерела міжнародного гуманітарного права та внутрішньодержавного права. Підприємництво, господарство і право №12/2018. С.351-354.

Тема 4 Основи права використання сили. Історія становлення міжнародного права використання сили. Види збройних конфліктів

Перед студентом стоїть завдання детально опрацювати положення чотирьох Женевських конвенцій та двох Додаткових протоколів до них щодо регулювання ознак та особливостей міжнародного та не міжнародного збройних конфліктів.

Незважаючи на те, що нормативно немає закріплення поняття та ознак «інтернаціоналізованого» збройного конфлікту, студенти повинні розуміти його відмежування від існуючих інших двох. Окрім того, готуючись до даної теми, студенти повинні володіти інформацією про збройні конфлікти, які мали місце після II Світової війни та вміти їх класифікувати.

Питання для самопідготовки:

1. Еволюція нормативно-правового регулювання правил та методів ведення воєнних дій.
2. Міжнародне гуманітарне право і споріднені галузі: право прав людини і міжнародне кримінальне право.
3. Види збройних конфліктів Збройні конфлікти не міжнародного характеру, проблеми кваліфікації..
4. Особливості принципу розмежування під час міжнародного та не міжнародного збройних конфліктів.
5. Період реформування: кардинальні зміни на сучасному етапі.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Чим регулюються особливості не міжнародних збройних конфліктів?
2. Чи можна масові заворушення вважати не міжнародним збройним конфліктом?
3. В чому полягає особливість принципу заборони заподіяння зайвих страждань?
4. Які нормативні акти формують джерела міжнародного гуманітарного права?
5. Хто підлягає особливому захисту відповідно до принципу гуманності?
6. Чи можна здійснювати напад на військовополонених?
7. Що таке інтернаціоналізований збройний конфлікт?
8. Назвіть приклади міжнародних збройних конфліктів.

Завдання:

1. Складіть схематично історію становлення міжнародного гуманітарного права.

2. Порівняйте схематично особливості міжнародного, не міжнародного та інтернаціоналізованого збройного конфліктів.

Рекомендована література до теми 4:

1. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. – 762 с.
2. Мороз І.А. Міжнародно-правові аспекти доступу цивільного населення до життєво необхідних послуг в умовах збройного конфлікту. Університетські наукові записки. 2018 №6. С.180-189.
3. Лясковський В.І. Правова регламентація збройних конфліктів на сучасному етапі та особливості застосування в них міжнародного гуманітарного права. Юридична наука №5.2013. С.111-124.

Нормативно – правові документи, необхідні для опрацювання теми:

- Женевські Конвенції 1949 року, Перший Додатковий Протокол та Другий Додатковий Протокол до Женевських Конвенцій,
- Правила Звичаєвого міжнародного гуманітарного права
- Гаазькі конвенції 1899 та 1907 рр.

Тема 5 Міжнародно-правові наслідки початку війни

Тема спрямована на засвоєння студентами положень норм міжнародного права щодо початку військових дій. Студентам необхідно розуміти момент початку війни, просторові межі війни, види збройних конфліктів і їх правове регулювання.

Окрім того студенти повинні розуміти відмінність між основними поняттями «війна», «збройний конфлікт» та «театр війни», «театр військових дій».

Питання для самопідготовки:

1. Поняття і правові наслідки початку збройного конфлікту.
2. Проблеми кваліфікації виду збройного конфлікту.
3. Поняття та види театру війни.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте сухопутний, морський та повітряний театр війни.

2. Що таке «гібридна» війна з позиції міжнародного права використання сили.
3. Яка процедура оголошення війни згідно з нормами міжнародного права?
4. Що таке стан війни?

Рекомендована література до теми 5:

1. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів / М.М. Гнатівський, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель. – 2-ге вид., доповнене. – Одеса : Фенікс, 2015. – 92 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. – 762 с.
3. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / [О.О. Войтенко, М.М. Гнатівський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за редакції Т.Р. Короткого – Київ-Одеса: Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. – 2017. – 145с.
4. Мороз І.А. Міжнародно-правові аспекти доступу цивільного населення до життєво необхідних послуг в умовах збройного конфлікту. Університетські наукові записки. 2018 №6. С.180-189.

Нормативно – правові документи, необхідні для опрацювання теми:

- Женевські Конвенції 1949 року, Перший Додатковий Протокол та Другий Додатковий Протокол до Женевських Конвенцій,
- Правила Звичаяєвого міжнародного гуманітарного права
- Гаазькі конвенції 1899 та 1907 рр.

Тема 6 Учасники збройних конфліктів.

Дана тема присвячена аналізу правового статусу ключових учасників збройних конфліктів (в першу чергу тих, які беруть безпосередню участь в ньому), а також сторін, які можуть потерпіти від наслідків конфлікту.

Студенти повинні вміти оперувати рішеннями міжнародних організацій щодо захисту жертв війни, аналізувати положення міжнародної правової бази в даній сфері, і також розуміти відмінності в правових статусах як законних, так і незаконних учасників збройного конфлікту.

|

Питання для самопідготовки:

1. Нормативно-правове регулювання правового статусу незаконних учасників збройних дій.
2. Система захисту жертв війни у міжнародному гуманітарному праві
3. Захист поранених, хворих та осіб, що зазнали аварії на морі.
4. Захист медичного і духовного персоналу, медичних формувань і санітарно-транспортних засобів.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Яку категорію учасників збройного конфлікту захищає третя Женевська конвенція?
2. Які обов'язки має комбатант при потраплянні в полон?
3. Хто такі шпигуни?
4. Яка відмінність шпигунів від військових розвідників?
5. Яким чином здійснюється захист поранених та осіб, які зазнали аварії на морі?
6. Які складові системи захисту жертв війни в міжнародному гуманітарному праві?

Рекомендована література до теми 6:

1. Збройні конфлікти сучасності. Проектне дослідження. За аг. Ред.. Пташник І.Р. – Івано-Франківськ: Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Сефаника, 2014. 158 с.
2. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів / М.М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель. – 2-ге вид., до- повн. – Одеса : Фенікс, 2015. – 92 с.
3. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. – 762 с.
4. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / [О.О. Войтенко, М.М. Гнатовський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за 14ед.. Т.Р. Короткого – Київ-Одеса: Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. – 2017. – 145с.
5. Грушко Мальвіна Джерела міжнародного гуманітарного права та внутрішньодержавного права. Підприємництво, господарство і право №12/2018. С.351-354.

Нормативно – правові документи, необхідні для опрацювання теми:

- Женевські Конвенції 1949 року, Перший Додатковий Протокол та Другий Додатковий Протокол до Женевських Конвенцій,

Тема 7 Правовий режим нейтралітету під час війни

Для вивчення теми студентам необхідно вивчити історію режиму нейтралітету під час війни, принципи нейтралітету, основні права та обов'язки нейтральних держав. Важливо засвоїти поняття та види нейтралітету у міжнародному праві, нейтралітет держави у сухопутній, морській та повітряній війні.

Питання для самопідготовки:

1. Принципи нейтралітету у сучасному міжнародному праві.
2. Основні права та обов'язки нейтральних держав.
3. Політика європейських нейтральних країн у сфері колективної безпеки та оборони.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Яка відмінність між поняттями «позаблоковість» та «нейтралітет»?
2. Яка відмінність між воєнним та есентуальним нейтралітетом?
3. Що таке позаблоковий характер політики?
4. Назвіть приклади нейтральних держав під час першої світової війни.
5. Назвіть принципи нейтралітету у зовнішній політиці Швейцарії.

Рекомендована література до теми 7:

1. Збройні конфлікти сучасності. Проектне дослідження. За аг. Ред.. Пташник І.Р. – Івано-Франківськ: Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Сефаника, 2014. 158 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. – 762 с.
3. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / [О.О. Войтенко, М.М. Гнатівський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за 15ед.. Т.Р. Короткого – Київ-Одеса: Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. – 2017. – 145с.
4. Грушко Мальвіна Джерела міжнародного гуманітарного права та внутрішньодержавного права. Підприємництво, господарство і право №12/2018. С.351-354.

Тема 8 Правовий режим воєнної окупації. Засоби і методи ведення воєнних дій

У данній темі студенти повинні оволодіти знаннями щодо засобів ведення війни дозволени міжнародними договорами, особливості міжнародно-правового захисту довкілля та охорони культурних цінностей у період збройних конфліктів, деякі аспекти ведення воєнних дій у повітряному та морському просторі.

Питання для самопідготовки:

1. Обмеження стратегічних озброєнь.
2. Без'ядерні зони.
3. Заборона окремих видів зброї.
4. Охорона історичних та культурних цінностей.
5. Захищені зони та зони безпеки.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Який правовий режим воєнної окупації?
2. Перелічіть основні міжнародно-правові акти, що регламентують правила ведення війни? Які на сьогодні є обмеження засобів і методів ведення воєнних дій?
3. Які міжнародно-правові акти регулюють збройні конфлікти у повітрі?
4. Як здійснюється міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів на морі?
5. Розмежуйте поняття «віроломство» та «військова хитрість».

Практичні завдання:

1. Зобразіть схематично заборонені засоби ведення воєнних дій.
2. Опишіть особливості ведення воєнних дій у повітряному просторі під час воєнних дій в Іраку 1980-1988 рр.

Рекомендована література до теми 8:

1. Збройні конфлікти сучасності. Проектне дослідження. За аг. Ред.. Пташник І.Р. – Івано-Франківськ: Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Сефаника, 2014. 158 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс,

2018. – 762 с.

3. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / [О.О. Войтенко, М.М. Гнатівський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за 17ед.. Т.Р. Короткого – Київ-Одеса: Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. – 2017. – 145с.

Нормативно – правові документи, необхідні для опрацювання тем:

1. Женевські Конвенції 1949 року, Перший Додатковий Протокол та Другий Додатковий Протокол до Женевських Конвенцій,
2. Правила Звичасового міжнародного гуманітарного права
3. Гаазькі конвенції 1899 та 1907 рр.

Тема 9 Міжнародно-правовий захист жертв війни. Правові наслідки закінчення війни.

Під час вивчення цієї теми студенти повинні опрацювати міжнародні акти з питань захисту жертв війни та вивчити правові наслідки закінчення війни. Важливо зрозуміти сутність і поняття жертв війни, правовий статус хворих, поранених осіб та осіб, які зазнали корабельної аварії. Окремим питанням якому потрібно приділити увагу є захист жертв війни.

Питання для самопідготовки:

1. Захист цивільних осіб у період збройного конфлікту.
2. Захист цивільних осіб, що знаходяться під владою супротивника.
3. Захист права власності під час збройного конфлікту.
4. Способи закінчення війни.
5. Відповідальність за порушення законів і звичаїв війни.

Питання і завдання для самоконтролю:

- a. Які ви знаєте види жертв війни?
3. Що таке система захисту жертв війни?
4. Що таке загальний захист, спеціальний захист, мінімальний захист жертв війни?
5. Які існують засоби припинення воєнних дій?

Рекомендована література до теми 9:

1. Збройні конфлікти сучасності. Проектне дослідження. За аг. Ред.. Пташник І.Р. – Івано-Франківськ: Юридичний інститут Прикарпатського національного

університету імені Василя Сефаника, 2014. 158 с.

2. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. – 762 с.

3. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / [О.О. Войтенко, М.М. Гнатовський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за 18ед.. Т.Р. Короткого – Київ-Одеса: Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. – 2017. – 145с.